

15 år

med FGK i tiden

1980 - 1995

15 år

med FGK i tiden

1980 - 1995

Opplaga 2.001 av
Tryckarna Grönna serien i Gården

INLEDNING

Kära läsare,

denna lilla skrift handlar om FGK:s verksamhet under 15 år, den tid som gått sedan jubileumsskriften "Föreningen Göteborgs Koloniträdgårdar 1905-1980" utkom. Den skriften var ett särtryck ur "Göteborg förr och nu, X1V-1980".

Eftersom FGK fyller 100 år strax efter sekelskiftet, är det troligt att det firas med en mer omfattande volym.

Men de 15 åren fram till 90-årsjubiléet kan vara väl värda att dokumentera i en något enklare utgåva. Därav detta häfte.

Vi som valts att utgöra redaktion är själva kolonister från varsin FGK-ansluten koloniförening.

Det är naturligtvis omöjligt att dokumentera varje enskild detalj i FGK:s verksamhet. Just nu, 1994, finns det 25 föreningar med sammanlagt ungefär 2.400 medlemmar!

Varje medlem och varje koloniområde har sin egen historia. Det är också en av FGK:s viktigaste uppgifter att försöka hålla samman de olika enheterna, att värna om demokrati och trevnad för alla. Den uppgiften tillhör knappast de enklaste. Men tillsammans är vi en stark förening med goda möjligheter att hävda vår position i kraft av våra samlade kunskaper och vår numerär.

*

Var och en vet vilka omvälvningar som skett i det svenska samhället under tiden 1980-1995. Detta har självklart avspeglats även inom kolonirörelsen. På gott och ont.

Till det goda inom FGK räknas att vi fått nya koloniområden och att odlarföreningar anslutits. Vi konstaterar också med glädje att allt fler unga barnfamiljer blir kolonister.

Det allra mest positiva, såväl i FGK som samhället i övrigt är väl annars den ökade insikten i miljöfrågor och nödvändigheten att tänka i ekologiska banor.

Men visst finns det även tendenser som pekar mot en olycklig utveckling. Det kan handla om egoism, om att glömma själva kolonirörelsetanken, att *glömma* vad som skiljer kolonistugan och fritidshuset till exempel.

Det kan handla om att glömma medlemskapet, gemenskapen, solidariteten och ansvaret i föreningen. Att vara medlem innebär ju ett visst engagemang och inlevelseförmåga. Man kan inte enbart hävda sin egen smak och åsikt, man måste också lyssna till medmänniskorna – särskilt i kolonin!

Det har hänt, alltför många gånger, att prestige och personliga motsättningar i exempelvis en styrelse lett till mycket dålig stämning i hela kolonin. Vi bör nog betänka målsättningsparagrafen i FGK:s stadgar om att "*stärka samhörighetskänslan mellan föreningens medlemmar*" – lite oftare.

Allt liv präglas av rörlighet. Även kolonirörelsen måste vara föränderlig för att utvecklas och vara levande. Det goda kolonilivet kan vi bara åstadkomma med gemensamma insatser, tillsammans.

Konstituerande möte 16/3 1986 i Gamlestadens Medborgarhus

FÖRTROENDEVAL och ORGANISATION

Förmodligen tycker varenda kolonist att just hennes/hans lilla trädgård är paradiset på jorden.

Det börjar redan i mars någon gång, precis som med katterna. Det pockar och lockar, man vill ut till den där biten jord man har för att se om krokus och snödroppe har kommit upp ännu.

Sedan kommer den idoga tiden då man räfsar, kraf-sar, vädrar och fejar för att det lilla paradiset ska se riktigt välstädat ut inför den berusande våren.

Men den blomsterälskande kolonisten är framför allt medlem i en förening. Det innebär att andra egen-skaper än förmågan att hantera en spade måste komma fram.

Somliga skyggar inför "plikten" att delta i förenings-livet. Andra kanske använder kolonin som en "klät-terställning". Det är ju dessvärre så att om man har dålig självkänsla privat så tar man med sej den också i kolonin.

Tyvärr kan det inträffa, även i en koloniförening, att en ytterst olämplig kandidat erbjuder sej att ingå i styrelsen för att på så sätt få ökad makt.

Men, dessbättre finns det också alldeles ärligt entu-siastiska idealister som verkligen tillför kolonin såväl god stämning som högre välstånd och gott rykte. Sådana, ofta mycket självupppoffrande personer, är värda stora fång av rosor.

*

Den demokratiska ordningen är väl genomförd inom FGK. Ingen förtroendeväljs som saknar dokumenterad duglighet.

År 1984 valdes Ingemar Svensson till ny ordförande för FGK efter Arvid Jönsson.

Ingemar var vid den tiden även ordförande i Torpa-kolonin, där han varit med om att införa kommunalt VA och andra förbättringar i området.

Hans lämplighet bestod inte minst i bakgrunden som politiskt aktiv och med mångårigt arbete som journa-list. Detta märktes klart i hans suveräna förmåga att

hantera svenska språket.

Det är svårt att finna hans jämlike ifråga om idealitet och ansvarstagande. Han var oerhört noga med att allt skulle gå rätt till vid mötena, att allt skulle vara korrekt och oklanderligt.

Det fanns nog dom som tyckte att Ingemar var stel och torr. Men han kunde självklart visa helt andra sidor, ingen människa är ju entydigt det ena eller andra.

Ingemar har inlevelseförmåga och fantasi. Som ordförande i FGK märktes det tydligt hur han funderade ut vilka konsekvenser olika beslut kunde få, och han var aldrig ute efter egen vinning i form av ära eller popularitet.

Dessutom var han en riktig arbetsmyra, förberedde möten minutiöst och underlättade i hög grad även kanslistens arbete.

Dalheimers Hus 20/3 1994. Kent Ramberg och Ingemar Svensson

Han delade generöst med sej av kunskaper särskilt i fråga om klok taktik i delikata frågor, och han hade en mycket stark känsla för demokrati.

Under de tio år Ingemar var ordförande hände också många bra saker i FGK. Nya områden kom till och rutinerna i föreningsarbetet utvecklades positivt. Och Ingemar var naturligtvis en skicklig förhandlare i arrendefrågor.

Många beslut som rör koloniområden fattas i Kolonigruppen. Den består av representanter från FK (Fastighetskontoret), SBK (Stadsbyggnadskontoret), Fritid och FGK.

Det är i Kolonigruppen man diskuterar exempelvis sådana problem i lokalföreningarna som inte kan lösas i FGK:s AU (arbetsutskottet).

AU består av ordförande, kassör och ytterligare tre ledamöter som representerar varsin krets. Dessa väljs på FGK:s årsmöte i mars.

I AU behandlas ärenden som framkommit på kretsträffar, arrendefrågor förbereds och t ex förslag om nya koloniområden.

En av moderniseringarna som skedde under Ingemars tid som ordförande var att indela styrelsen i kretsar. Orsaken var praktisk. Allteftersom nya koloniområden tillkom blev styrelsen för stor och otymplig. Det blev besvärligt för ledamöterna att få utrymme för sina spörsmål på ett rättvist sätt.

Numera sker styrelsemötena två gånger per år i respektive kretsarna Hisingen, Centrum/Väster, Öster samt Odlarföreningarna. Gemensamt styrelsemöte sker en gång före årsmötet. Vid det sistnämnda tillfället kallas samtliga ledamöter, deras suppleanter, revisorer, revisorssuppleanter, valberedning, studie-samordnare, informationsansvarig och övriga förtroendevalda. Kanslisten tillhör förstås inte styrelsen men brukar ändå närvara, av praktiska skäl.

År 1994 valde årsmötet en ny ordförande efter Ingemar. Det blev Kent Ramberg, tidigare ordförande i Delsjökolonin och AU-ledamot för östra kretsen.

Kent är i mångt och mycket en kontrast till Ingemar.

Inte ifråga om ansvarstagande, men när det gäller personlig framtoning. Kent är mer informell och har nära till leendet, är socialt sällskaplig, enkel och rättfram.

Till Kents meriter hör det mångåriga arbetet som fackligt förtroendevald. Han jobbar som svarvare på Göteborgs Spårvägar, en bakgrund han aldrig förnekar eller beklagar på annat sätt än de fysiska besvär med "tennisarmbåge" som det medfört.

I skrivande stund är Kent alltså en "färsking" som ordförande i FGK. Men han har redan fått känna på allvaret i sin befattning. Det gäller arrendet för odlarföreningarna, förhandlingar om vilken ekonomisk fördel en FGK-ansluten odlarförening ska ha, jämfört med övriga icke-organiserade.

Det har framkommit att FGK:s odlarföreningar allmänt är betydligt mer välskötta. Dessutom står FGK för en hel del administration som annars skulle utföras av FK. Jodå, Kent ska nog klara sin uppgift på bästa sätt, han är ju van att förhandla och väl medveten om sitt uppdrags betydelse.

Expeditionen har också bytt ansikte, såväl rumsligt som personellt.

Efter Ingrid Norén, som hade heltidstjänst, kom Toby Johansson 1987 – med bara en halvtidstjänst (och i början inte ens det). Den ekvationen har lösts genom förenklade rutiner och inköp av modernare apparatur. Det är nog typiskt för Toby, som kom från kulturlivet, att genast tapetsera kontorsrummet på Postgatan 8 och ta dit krukväxter för att göra intrycket trivsammare och mer personligt.

Ingrid var mycket ordentlig och noggrann i sitt arbete medan Toby är mer bohemisk och självständig. En annan skillnad är att Toby själv är kolonist med en blå stuga i Änggården. Allteftersom den nya kanslisten fått mer vana och rutin har också arbetsuppgifterna ökat – något kanslisten ifråga tycker är roligt och mycket stimulerande.

Lundby Centrum 25/3 1990: Leif Lindblad, Slottsskogen,
Olle Brunnkvist, Örgryte, Toby Johansson, Änggården,
Folke Nyström, Delsjön, Kalle Dolonius, avgående kassör.

FGK bytte kassör vid årsmötet på Wieselgrensplatsen 1990. Då uppvaktades den avgående kassören Kalle, eller Carl Dolonius mer korrekt, med en stor blomsterkorg, FGK:s standar samt den sedvanliga obligationen.

Kalle var en mycket duglig kassör som hade kolonirörelsens siffror aktuella i huvudet även på jobbet i Handelsbanken i Kortedala. Kanslistens arbete t ex underlättades i hög grad av Kalles noggranna rutiner, hans ungsinta humor och hans gentlemannamässiga sätt att bjuda på hemkörning efter AU-möten.

Den nye kassören, Petur Johannesson, är likaledes gentlemannamässig men också Kalles motsats på många vis. Petur kommer från Island och har därigenom en helt annan kulturell bakgrund. Även Petur är bankman, men på SE-banken. I skrivande stund har han valts till ordförande inom sitt fack.

Om man kan säga att Kalle var ganska robust, så är Petur istället ganska mjuk, med en vänlighet som tinar upp den mest frusne surbulle – om det nu finns

några sådana personer...

Alla förtroendevalda har i allmänhet sina dagliga arbetsplatser att gå till. Den enda som är anställd i FGK är ju kanslisten, vilket innebär att denna får fungera som en sorts sekreterare till ordföranden och andra.

Till expeditionen, kansliet, ringer allmänheten och frågar om allt möjligt som har med koloniverksamhet att göra. Även lokala styrelsemedlemmar och kolonister ringer, eller besöker, i olika ärenden. Det gäller verkligen att ha ordning på alla "bollarna i luften".

Att vara anställd i FGK är lika mångskiftande som blommorna i en trädgård – en sann kulturodling med lika mycket ogräs, vilda örter, perenner, tidigblommande och senblommande växtlighet att försöka ta hand om på bästa möjliga sätt.

Och förresten, det gäller nog inte bara för den som är anställd utan för alla.

Vårblommor i Änggården

SÖRBACKEN – en sörgårdsidyll

Den regntunga hösthimlen, med kompakta molnformationer, låg som ett latent hot över himlen när vi svängde in från Gråbovägen till höger för att komma fram till Sörbackens koloniområde. Vädret till trots kunde man där se en sjudande verksamhet. Det var människor i alla åldrar, ivrigt sysselsatta med kollektiv höststädning.

Redan 1980 framställde FGK önskemål om att få anlägga en koloni i Äspered. Byggstarten var tänkt att ske 1982. Berörda myndigheter tillstyrkte önskemålet – utom kommunfullmäktige som hade att ta ställning till en protest från färgfabriken International, belägen alldeles intill det tänkta koloniområdet.

Företaget hävdade att de framtida kolonisterna förmodligen skulle opponera sig mot färgfabrikens mindre miljövänliga utsläpp, med de vådor som det kunde innebära för den fortsatta produktionen.

Efter utredning ansåg kommunfullmäktige att utsläppen inte skulle anses utgöra någon miljöfara. Det blev klartecken för Äsperedskolonin. Men, den högre instansen Länsstyrelsen avlog projektet. Ärendet vandrade vidare i den byråkratiska apparaten. Till slut fällde regeringen utslaget och projektet godkändes.

Dåvarande ordförande Ingemar Svensson och AU-ledamoten Hjalmar Larsson var ivriga tillskyndare och mycket effektiva vad gäller kolonirörelsens utveckling och nya områden.

Nu var vägen utstakad och stugorna uppfördes i rask takt. Med färgfabriken hade man nått en uppgörelse som var till båda parter belåtenhet. Ett trevligt exempel på det var att företaget utan vederlag lät måla den första kolonistugan.

Projektet blev emellertid försenat i två år. Det gick av någon anledning trögt med försäljningen. Då trädde kommunens Egnahemsbolaget in i bilden. Deras första åtgärd var att sänka stugpriset rejält, och därmed sköt försäljningen fart. I samma veva ändra-

des namnet på kolonin till det lite trevligare Sörbacken.

Åter till nutid och höststädningen, då Gunnar och Inga Dahlgren berättar att de varit med från början i Sörbacken. Eftersom bostaden ligger i Kortedala blev det ganska praktiskt, men framför allt var prisreduktionen avgörande för köpet.

Inga och Gunnar är mycket belåtna med sin stuga, både utvändigt och invändigt. Inga visar glatt upp den fina köksinredningen där ingenting saknas av modern rimlig bekvämlighet.

Stugan är 25 kvm och tomtlotten 150 kvm. De är nöjda med jorden, som har inslag av sand, och naturligtvis även med odlingslotten i nedre delen av området, där man har ett växthus.

Växthuset placerades först på huslotten, men det tillät inte bestämmelserna.

Gunnar Dahlgren i Sörbacken

– Det går bra så här också, menar Inga och Gunnar, och vi har mycket fin grannsämja att glädjas åt. Det är ju en viktig faktor i kolonilivet.

Några styrelseuppdrag i kolonin har varken Inga eller Gunnar. Men hemma i Kortedala är Gunnar ordförande i den lokala hyresgästföreningen. Båda är positiva till styrelsen i kolonin. Det är mycket trivsamt i området och därför lätt att rekommendera bekanta att köpa kolonistuga här.

Sörbacken har nu fått upp sitt föreningshus. Det är rätt och ska med tiden utökas, alltefter behov. Om det, och om allt annat som sker i kolonin, kan man läsa i medlemstidningen Sörbladet.

Att ha en egen tidning är Sörbacken ensam om bland kolonierna. Numera har den också blivit riksbekant genom att den omnämnts i tidningen Koloniträdgården. Idérik redaktör för Sörbladet är Barbro Ajaxon, mycket välförtjänt uppskattad.

När Sörbacken firade sitt femte verksamhetsår 1990 strålade midsommarsolen i kapp med alla glada kolonister och deras gäster.

Vi tillönskar Sörbacken lika mycket solsken och samma glada stämning när föreningen nu kan fira sitt 10-årsjubiléum 1995 och för all kommande tid framöver.

FAGERT I FAGERDAL

Projektet Fagerdal hade nästan inga svårigheter att brottas med från början. Tvärtom. Bara namnet var inspirerande och inbjöd till en viss romantisk föreställning om hur trevligt och vackert det kunde bli där.

En annan trevlig faktor var planlösningen som gick ut på att stugorna skulle ligga i cirklar, som tårtbitar, runt ett litet tun. På tunet kunde det stå ett vackert träd, vilket framgick av ritningen.

Eftersom Fagerdal räknades som en *fjärrkoloni* planerades hög standard. Här skulle man kunna ha både dusch och WC. Ledningar för ändamålet drogs fram till lottgränsen.

Tiderna var relativt goda och lotterna i första etappen fulltecknades. År 1989 var kolonisterna i färd med att bygga upp sina stugor. De var entusiastiska och kände sej som "nybyggare".

Några nybyggare i Fagerdal 1989

På FGK:s expedition finns bilder från den tiden. Där syns en och annan sittandes på en virkestrave med pressening över. En kaffetermos och smörgåspaket hörde till vilostunden.

Men mest var det arbete som gällde. Arbete och pengar! Kostnaden för "standarden" blev nog högre än vad de flesta räknat med.

Visserligen var det kommunen som ombesörjt och förskotterat kostnaden för själva anläggningsarbetet, vilket faktiskt var för första gången. Men kommunen lyckades inte hålla kostnaden tillräckligt låg. Kolonisterna och FGK förhandlade om olika betalningssätt med 25 år som längsta och mest dyrbara avbetalningstid.

Vid kontraktskrivningen gällde ca halva kostnaden, alltså 23.000:–. Det avsåg bara vägar, ledningar för el och vatten och sådant. Därtill kom kostnaden för stuga och förråd.

Många byggde själva av lösvirke, andra köpte monteringsfärdigt från någon småhusfabrikant. Det var inte särskilt många som hade råd att köpa "nyckelfärdigt".

Idag, 1994, är tiderna drastiskt förändrade och de ekonomiska möjligheterna betydligt sämre. Nu, när den andra etappen färdigställts av kommunen, är det svårt att få lotterna sålda. Kolonisterna har väl blivit lite modstulna av detta faktum. Men man knogar på ändå och området ser mycket fint och trevligt ut med uppvuxna träd och blomstrande trädgårdar.

*

Efter att ha lämnat den stökiga Norrleden, med sina brusande trafikådror, och sneddats in på en sidoväg, behagligt avskärmad med en bullervall, öppnar sig landskapet med Fagerdals Fritidsby i sin skiftesrika charm.

Man frapperas genast av stugbyns lite oregelbundna arkitektur, med husen i olika milda färger samlade runt varsitt tun. I blomsterlådor vid uteverandornas räckan syns dignande blomprakt i alla tänkbara färgställningar.

Utanför ett hus sitter Rune Eliasson i den värmande middagssolen och pratar med sin granne Bo Regné. De är fördjupade i livligt samtal; kanske om odling, kanske om världen.

Bo berättar att kostnaderna för stugan blev den kända summan 220.000:–. Han hade anlitat en byggtreprenör. Men, säger Bo, han ångrar inte köpet. Tillvaron som kolonist skänker ett stort mått av livskvalité som inte kan mätas i krontal. Rune och hans fru Tellerwo instämmer entusiastiskt, men tillägger att det vore roligt med fler aktiviteter, som dans och sådant.

Båda familjerna bor inom behagligt gångavstånd i Kärra. De är glada för den nyanlagda vägen, som gör tillgängligheten lättare, även om den gamla måhända är något vackrare.

Marken, som numera är väl-dränerad, utgörs av den "ökända Hisingsleran", säger Bo. Blomsterodlingen får komma i första rummet. Det finns särskilda odlingslotter för grönsaksodling. Man får bara inte glömma att det måste finnas tid över även för vila och rekreation!

Familjen Eliasson har dock både potatis och andra grönsaker i anslutning till stugan. Och vilka praktfulla dahlior!

Något föreningshus finns ännu inte, av förklarliga skäl. Möten hålls ute i det fria, när vädret tillåter, annars i ett tält. Styrelsen gör ett fint jobb, tycker de båda familjerna.

Kolonister är skyldiga att göra en insats för sin koloni genom vår- och höstarbeten i Fagerdal. Någon studieverksamhet har inte kommit igång ännu, men det är bara en fråga om tid. När byn väl har etablerat sig slutligt, blir det nog också studieverksamhet. – Och såväl danstillställningar som övriga aktiviteter vilket hör kolonilivet till.

KLARAS ÄNGAR - en "närkoloni"

När ett nytt koloniområde ska anläggas ligger en lång tid av förberedelser bakom. Det allra första är förstås bildandet av en intresseförening, annars är inte kommunen intresserad. Det måste finnas ett klart uttalat behov och önskemål om kolonin.

Intresset för en koloni i Kortedala hade funnits länge och intresseföreningen hade vuxit till ca 60 medlemmar för området *Kajsas Ängar*.

Så kom beslut om anläggning med kostnadsförslag och allt. Kommunen stod för arbetet..

Den 4 januari 1991 hölls ett medlemsmöte, på Forum i Kortedala, varvid styrelse valdes. Det hölls också en livlig diskussion om turordning vid lottfördelningen. Man ville förstås vara bland de första att få välja.

Kommunen hade kommit fram till att anläggningsavgiften, inträdesbiljetten, skulle vara 16.000:-. Den stannade senare vid 18.600:-. Varje intressent skulle erlägga 500:- i förskott.

Det fanns klara villkor angivna; husen får vara 20kvm + ett fristående förråd om 7kvm samt ett växthus på 10kvm. Vatten får inte dras in i stugorna, men vattenposter finns placerade vid lottgränserna och stängs av vintertid. Torrtoa anordnas i föreningsbyggnad.

Första etappen omfattar 46 lotter, slutsumman är tänkt att bli 80. Arrendetid är 25 år och bestämmelsen om fast bostad i Göteborg är inskriven i avtalet mellan FGK och Fastighetskontoret.

Nå, hur blev det nu med turordningen i lottfördelningen? Jo, det blev inga större problem eftersom de flesta tvingades avstå av ekonomiska skäl. Idag, 1994 i september, är bara 16 lotter kontrakterade och ytterligare en person är avvaktande medlem. Det är således långt kvar tills den första etappen är fylld, vilket naturligtvis ger kommunen ekonomiska bekymmer.

Numera heter området *Klaras Ängar*, i enlighet med den kommunala namnberedningens förslag. Området ligger idylliskt i sin skogsglänta ovanför Kvibergs kyrkogård – men är alltså lite glesbebyggt än så länge.

Kyrkogårdsförvaltningen var från början ovilliga att avhända sig marken, som man önskade disponera för "framtida behov". Efter segslitna förhandlingar löstes dock problemen till parternas belåtenhet.

Så sent som på 50-talet låg här ett mindre torp med tillhörande åkermark. Därav namnet Klara. I kolonin finns ännu en liten rest av husgrunden kvar, som ett minnesmärke över Klara.

Kolonisten Johannes Tsokkinen, på lott 18, berättar att jodå, han har byggt huset själv. Och nu har makarna Maja och Johannes ett trevligt tillflyktsställe sommartid. Den fasta bostaden ligger på bara ett stenkasts avstånd. Det är skönt att slippa långa resor, menar Johannes, där han går och påtar i sin trädgård.

Men det finns tyvärr negativa inslag i den annars så trivsamma bilden. Dit hör inbrottsproblem med åtföljande skadegörelse. Han har därför plåtförsett fönstren med genomgående bultar för att freda tillhörigheterna. Av samma skäl har han avstått från att sätta upp något växthus.

En gammal stengärdesgård har omsorgsfullt restaurerats och en fasadmur förhöjer helhetsintrycket av välskött anläggning.

Den lilla föreningen stretar vidare i övertygelsen om att kolonin ska få en gynnsam utveckling så småningom, när många fler medlemmar tillkommit.

Klaras Ängar i Kortedala tillhör de allra billigaste alternativ bland kolonier som FGK har att erbjuda idag.

ÄNGGÅRDEN

Göteborgs äldsta bevarade koloni

Änggårdskolonin ligger uppe på Guldheden, vid Medicinareberget. Den anlades redan 1913 och bestod då av 105 lotter. Hälften av dessa låg där Guldhedsgatan numera går fram mot Sahlgrenska och ner mot Linnéplatsen.

Om man tittar på en karta från 1947 kan man se att bara 50 lotter återstår. Änggårdskolonin tillhör alltså Göteborgs tre minsta kolonier i likhet med Örgryte och Lundby.

Änggården har en dramatisk och brokig historia, och då avses både personligheter och själva kolonin. Låt oss här stanna ett ögonblick vid det hot om ett tunnelbygge som aktualiserats vid olika tillfällen. Senast i samband med det s.k. Adelson-paketet då staten erbjöd kraftiga bidrag till tunnelbygget. Trots att tillfrågade politiker och tjänstemän bedömt tunnelprojektet som orealistiskt både ur miljömässiga och ekonomiska aspekter har planerna formellt inte avskrivits ännu (1993).

Så här skriver en kolonist i Änggården, Cecilia Nelson, i jubileumsboken "Änggården till ära" 1993: "Den 7 februari 1990 kallades vi änggårdskolonister till ett informationsmöte på värdshuset Lyktan. Beskedet från byggnadsstyrelsens arkitekter rörde upp starka känslor av sorg och vrede. Ett tiotal lotter längs med Medicinargatan upp mot Lyktan var hotade. På berget skulle Göteborgs universitet samla naturvetenskapliga institutioner till ett forskningscentrum och för att "annonsera verksamheten" ansåg arkitekterna att ett flervåningshus behövde uppföras nedanför berget, på nuvarande Medicinargatan, och en ny väg dras fram på kolonins bekostnad. Protesterna var mycket starka redan på informationsmötet och på årsmötet strax därefter beslutade vi att sätta oss till motvärn med alla till buds stående medel. Medlemmarna engagerade sig hel-

hjärtat i kampen mot styckningsplanerna. Namnlistor cirkulerade snart på stan, politiker både lokalt och på riksplanet kontaktades. En rad nyckelpersoner inom Göteborgs politiska och kulturella liv inbjöds till ett opinionsmöte i föreningshuset den 24 mars – och kom trots att det var en lördag! Insändare författades av kolonister och "utomstående" tunga opinionsbildare – ingen nämnd och ingen glömd.

Till vår stora glädje lät inte reaktionerna från makt-havarna vänta på sig länge. Byggnadsstyrelsen och Universitetet tog intryck av det massiva opinionstrycket och inbjöd kolonins styrelse till ett möte på universitetet i Vasaparken den 19 april.

Arkitekternas reviderade skisser visade att ett flexibelt tänkande kan leda till kreativa lösningar i stället för konfrontation. Den byggnad som skulle ha inkräktat på kolonins område hade helt enkelt strukits och i stället planerade man att bygga ut Lyktan och förlägga bl a kongresslokaler dit.

Dessutom innebar omritningen att den breddade Medicinargatan drogs högre upp på berget och att stora delar av den ursprungliga vägen fick vara bilfri, reserverad för gångare och cyklister.

Vi som är lyckliga att ha lott i Änggårdskolonin och alla våra vänner som visat så stor solidaritet i kampen för Göteborgs äldsta ännu levande koloni kunde dra en djup suck av lättnad. Småskalig odlarglädje, byliv mitt inne i staden, vann striden mot okänslig betongpolitik – för denna gång."

Så långt Cecilia Nelsons inlägg i jubiléumshäftet. En annan medlem skriver i samma häfte:

"Att koloniträdgårdarna inte ser riktigt likadana ut idag som de gjorde förr är naturligt. Tiden står inte stilla i en koloni utan dras med av strömningarna i tiden.

Trots vår nutids besvärligheter finns ännu paradiset i den lilla koloniträdgården med sina skönt doftande blomster, småkrypens hemliga jordförbättringsarbete och fåglarnas muntra drillar.

Visst är det ett privilegium att få ha en koloni mitt inne i den kära staden Göteborg!

Jag hoppas och tror att Änggårdskolonin ska få fortsätta att vara det sommarparadis det var tänkt att vara från början, och att vi kolonister får vara med länge än."

Vinteridyll 1993, ett av de äldsta husen i Änggården

ÖRGRYTEKOLONIN, näst äldsta området

Örgryte koloniträdgårdsförening anslöt sig till FGK för bara några år sedan, men området invigdes så tidigt som 1915. Därmed är Örgryte det näst äldsta av de nutida koloniområdena i Göteborgs kommun. (Bara Änggården från 1913 är äldre.)

Örgrytekolonisterna har sina lotter på mark som för drygt 700 år sedan ägdes av biskop Brynolf i Skara. Detta var långt innan Göteborg fanns. Biskopen välsignade marken och sa att det alltid skulle gå bra för folket som odlade den. Men år 1294 bytte han för egen del bort den mot annan jord i exempelvis Bollebygd.

Efter att ha hört till Fässbergs socken tycks den aktuella marken redan på 1400-talet ha räknats till det expanderande Örgryte. Här låg den stora Krokslätt Nordgården, vars ägare i mitten av 1800-talet även förfogade över vildmarker som Guldheden, Landala och Annedal. Till gården hörde alltså även de nutida Änggårdskolonisternas mark.

I början av 1900-talet föddes tanken på koloniområden. FGK bildades 1905. Doktor Fritz Stenström, som hade mottagning vid Mölndalsvägen, ansåg år 1914 att även den trakten borde ha odlingslotter. Därför var han med och ansökte om att starta Krokslättskolonin. Det beviljades, men vid invigningen 1915 blev namnet i stället Örgrytekolonin. Trakten hörde ännu till Örgryte socken och införlivades inte med Göteborg förrän sju år senare.

En gammal kassabok visar att den 14 december 1915 betalade Gustaf Hartzell som förste kolonist 2 kronor i arrende till Örgryte Fattigvårdsstyrelse. Den förut så storstilade bondgården i Krokslätt hade blivit fattigstuga och kallades Örgrytehemmet. Marken man odlade upp och byggde kolonistugor på hörde till fattigvården, som välkomnade den extra inkomst kolonisternas arrendeavgifter gav. (Örgrytehemmets nuvarande byggnad ligger där den gamla låg, just

innanför kolonins staket, men det är inte längre någon fattigvård som bedrivs där.)

Bland Örgrytekolonins "sponsorer" kring 1920 var Lyckholms bryggeri och Kanolds chokladfabrik. I gengäld fanns en önskan att arbetare på bryggeriet och chokladfabriken skulle få förtur i kön av de allt fler familjer som ville skaffa sig kolonilotter.

Arrendeavgiften blev under de första åren mer än fördubblad varje år. Men en god gemensam inkomstkälla för Örgrytekolonisterna var att arrangera fester vid den egna musikpaviljongen. Dansbanan var ofta fylld med dansande par och kiosken gick med god förtjänst. Människor från olika håll av staden fick som vana att gå dit och lägga sina slantar på onsdags- och lördagskvällar. Men när Liseberg invigdes 1923 blev nöjesparken givetvis en alltför svår konkurrent. Örgrytekolonins inkomster av dansbanan och kiosken sjönk betydligt.

Idag finns dansbanan inte kvar. Där finns i stället en gräsmatta, så man anar inte längre att där en gång har dansats på tiljorna. Dansen upphörde när TV-apparaterna kring 1960 kom in i svenska hem och passiviserade folk. Dessutom tycks de mest dansanta paren ha drabbats, då en tredjedel av kolonins yta röjdes och där i stället blev butiksmark och parkeringsplats. Innan det hände låg vissa av stugorna ända nere vid Mölndalsvägen.

På 1970-talet var hela kolonin hotad. Kolonisterna fick bara kontrakt för ett år i sänder, för det fanns planer på att bygga en tunnel med infart just där. Med en sådan osäker framtid tappade många lusten och lät sina stugor förfalla. Under 80-talet återfann man delvis tryggheten. Området snyggades upp och arbetslusten återkom. Planerna på en tunnel känns idag inte aktuella, men avskrivna är den inte. Där koloniområdet ligger, bara ett så kallat stenkast från Lisebergs södra entré, kan marken givetvis vara attraktiv för framtida arkitekter.

Vad vet man då om FGK? Nja, egentligen inte särskilt mycket. Sedan Örgryte Koloniträdgårdsförening

anslöt sig till FGK har man inte märkt annan skillnad än att arrendeavgiften har stigit i höjden, anser de flesta. Andra tycker att medlemskapet i FGK är en sorts försäkring och att FGK kan rycka in som hjälp om koloniområdet blir hotat. Detta var främsta skälet till att man anslöt sig. Övriga förmåner har man inget större begrepp om. Medlemstidningen från Stockholm anser man är en allmänt hållen trädgårdstidning, som inte nämnvärt handlar om att leva och umgås i kolonier.

Grannsämjan i området är förhållandevis god. Uppslutningen vid gemensamma arbetsdagar kunde vara bättre, men å andra sidan har man fler timmars arbetsplikt än andra kolonister i kommunen ens skulle drömma om. Planer på förbättringar och inköp av gemensamma prylar finns alltid. Mycket köps in och mycket blir gjort, men när kolonin bara har 41 lotter, är man inte många att fördela kostnaderna på. Därför måste man begränsa sig i ambitionerna.

Livligast är det på våren och alla är glada när äppelträden blommar, även om en tredjedel av odlarna på höstkanten låter äpplena falla ner och ruttna i gräset. Om det talas om kris i dagens Sverige, så måtte det ändå ha varit mycket värre förr, då varenda liten frukt och grönsak verkligen behövde tas tillvara.

Sören Skarback

SLOTTSSKOGSKOLONIN, anlagd 1916

Granne med den sköna Slottsskogen och med landshövdingehus från 20-talet ligger kolonin som en pärla bland stadens grönområden.

Välkommen, står det på en skylt vid ingången, och strax intill kan man beundra dansbanan, vilken för närvarande ligger öde i den heta förmiddagssolen av år 1994.

Vi går vidare och passerar föreningshuset. Träden dignar behagfullt av frukter där vi vandrar längs trädgårdsgångarna.

Slottsskogskolonin anlades mitt under det förödande första världskriget. Man kan med en smula fantasi föreställa sig vilken avgjord tillgång odlingslotterna utgjorde för att kompensera de restriktiva ransoneringskorterna. Då var det ju kristid.

*

Glada barnaröster hörs från en trädgård och där skymtas, mitt i den ymniga växtligheten, familjen Helene och Dick Olofsson. De sysslar som bäst med att skörda äpplen.

Helene berättar att stugan gått i arv i tre generationer. Det var hennes mormor som köpte den år 1945. Familjen, med sina tre barn, bor annars i Västra Frölunda.

– Lagom avstånd till kolonin, menar Helene, men bara vintertid. Hela sommaren bor vi här, det är ju så skönt för barnen.

Hela trädgården vittnar om odlarglädje med sina prunkande blomsterrabatter. För att underhålla och samtidigt utveckla jordmånen gödslar man flitigt med naturmedel.

Stugan är 19 kvm och Dick håller för närvarande på att inreda sovloftet, ett merutrymme som är viktigt med tanke på barnen.

På området är man skyldig att utföra fyra timmars kollektivt arbete. Man belönas med exempelvis dansbanan, som är en klar tillgång, menar båda. Vad är

väl mer svenskt och trivsamt än att vara med en danskväll med dragspelsmusik och kulörta lyktor! Föreningens senaste lyckokast är en ölpub på lördagskvällarna. Den frekventeras livligt av medlemmarna.

– Den värdeskapande samvaron med allsång, musik av egna förmågor och konversation grannar emellan är en oskattbar tillgång, menar Helene.

I föreningen finns också en damklubb som arrangerar Öppet Hus med massor av aktiviteter. Nyligen kom ett mycket uppskattat besök av Hortikulturens Vänner, ett bra exempel på hur man förenar nytta med nöje.

Och 1996 är det dags för 80-årsjubileum för Slottsskogskolonin.

1986, dansbanan i Slottsskogen. Nuvarande arrendeavtal till år 2016.

RINGBLOMMAN, odlarförening

En odlarförening skiljer sig markant från en vanlig koloniförening. I odlarföreningen hyr man en liten bit jord till att odla på – huvudsakligen när vädret är lämpligt för vistelse utomhus. Odlarområden saknar i regel stugor.

Det är inte självklart att man bildar förening på ett odlingsområde, även om det alltid är till fördel såväl för odlarna som för markägaren. Till FGK har under senare år tre sådana odlarföreningar anslutits, och man kan lätt konstatera hur välskötta dessa är jämfört med de flesta icke-organiserade runtom i Göteborg.

Odlarföreningen Ringblomman ligger vid "Burma-backen" i Kortedala, alldeles intill en minigolfbana. Föreningen består av 36 medlemmar som har 45 lotter till förfogande. Men för tillfället är en lott ledig.

Att antalet lotter inte är synkront med antalet medlemmar beror naturligtvis på att några odlar på mer än en jordlott, och betalar förstås därefter. Föreningens nuvarande ordförande, Dan Ehrencrona, berättar:

-Någon väntekö till jordlotter finns inte just nu, men vi har fått en extra bit mark strax intill minigolfbanan där jorden är rätt bra. Annars har vi ganska mycket lera här, särskilt på de mindre lotterna.

Dan menar att de tre FGK-anslutna odlarföreningarna har en viss svårighet att hävda sig mot stugföreningarna.

-Det som markant skiljer oss är att stugföreningarna genom sin boendeform kan skapa större gemenskap. Men anslutningen och medlemskapet i FGK är till allas fördel. Relationerna till kommunen har hittills fungerat tillfredsställande. Men det gäller att föra fram våra speciella önskemål.

De flesta odlarna här har sin fasta bostad i Kortedala och ett fåtal bor mer fjärran, som i Angered. Det finns odlingsområden runtom i Göteborg, för att just

underlätta för medborgarna att odla nära bostaden. I Ringblomman har man också ett litet "föreningshus" som man har god nytta av, särskilt som regnskydd och förvaringsrum.

-Tyvärr har det förekommit att någon placerat smutsiga verktyg därinne, berättar Dan, men vi ska klargöra mer tydligt vad stugan är till för. Ett litet glädjetecken är att vandaliseringen har minskat, och att den förhoppningsvis ska fortsätta att minska eller kanske rentav upphöra.

-För tre fyra år sedan var vi tvungna att ordna med vakthållning här, men dessbättre behövs inte det nu längre. Vi hoppas på en bättre tingens ordning och ser framtiden an med tillförsikt.

De tre FGK-anslutna odlarföreningarna är, förutom Ringblomman i Kortedala, Solgläntan i Hjällbo och Clareberg i Hisings Kärra. Det kan komma att bli många fler så småningom... är det tänkt.

KLAREMOSSE 2

Ibland kan det hända, även om det inte är särskilt vanligt, att en odlarförening övergår till att bli en koloniförening med stugor. Så blev det med Klaremosse 2. (Det finns ett Klaremosse 1 som brukar kallas Anemonen och ligger alldeles intill.)

Om man åker på Björlandavägen, från stan räknat, kan man på högersidan se en skylt där det står Klaravägen. Det ser ut som om vägen skulle leda rakt in i skogen.

Kör man in där kommer man först till Anemonen, ett stugområde, och strax därefter syns den allra minsta av FGK:s kolonier som är just Klaremosse 2.

Från början var detta ett odlingsområde i Hisingsparken. Ungefär 1987 bildade odlarna förening, valde styrelse och beslutade om stadgar.

Det var en styrelsemedlem som hörde talas om att markägaren, Fritid, hade vissa planer på att också Klaremosse 2 skulle kunna få ha stugor på sitt område. Det var ingen långsökt tanke, det fanns ju redan stugor på Anemonen.

Tjänstemännen på Fritid var alltså positiva, liksom även FGK, och odlarna hakade på. I januari 1990 kunde medlemmarna glädjas åt ett 5-årsavtal med bygglov för 28 små stugor à 15 kvm. Året därpå fick ytterligare en medlem bygglov för en stuga, tilläggsavtalet undertecknades och Klaremosse 2 bestod nu av 29 medlemmar med stuga samt 64 odlare.

Det kanske bör förtydligas att stugägarna fortfarande har kvar sina odlingslotter, själva stuglotten medger inte någon större plats för odling.

Området präglas av de prydliga odlingslotterna i mitten och de små stugorna placerade runt omkring som en inramning. Det ger ett samlat och harmoniskt intryck.

Stugorna byggdes upp på olika sätt, några som byggsatser andra i lösvirke. Till all lycka fanns en snickare i föreningen. Det blev naturligt att man hjälptes åt med att få upp sektionerna.

När nu området förvandlades till ett stugområde förändrades också ekonomin. Man var tvungen att ha en ekonomi för odlarna och en annan för stugägarna. Allt det praktiska, som att dra el-ledningar och utöka beståndet av torrdass med ytterligare två (ett villkor i arrendeavtalet) till exempel, medförde extra kostnader. Samtidigt kunde kanske stugägarna nu uppfattas som en mer privilegierad grupp med ett större mått av bekvämlighet till förfogande. Det blev lite knöligt att fördela arbetsuppgifterna på ett rättvist sätt.

År 1993 beslutades om namnändring till "Koloniföreningen Klaremosse 2". Det hade tidigare beslutats att medlemskapet i FGK skulle vara frivilligt för odlarna. Och idag, 1994, är 12 odlarmedlemmar anslutna utöver de 29 stugmedlemmarna. De sistnämnda betalar ordinarie medlemsavgift medan odlarmedlemmarna bara betalar hälften, helt i enlighet med Förbundets regler.

– Vi har haft mycket stor nytta av medlemskapet i FGK, säger Lasse som är kassör i föreningen. Vi har fått all tänkbar hjälp, som att få bra arrendeavtal, hjälp med utskrifter och kopiering, hjälp med möten då både FGK:s ordförande och andra AU-medlemmar kommit och bidragit med sitt kunnande.

Vi har också kunnat dra lärdomar genom att vi träffat folk från andra kolonier och kunnat jämföra deras erfarenheter med våra egna. Och vi har en väldigt billig försäkring får området genom Förbundet. En av många fördelar vi har genom medlemskapet.

Lasse, Lars-Erik Jacobsson, har varit med från början och är väl därigenom en bra talesman för sin koloni.

–Vi hoppas nu på fortsatt god sämja, att ekonomin ska gå runt och att det blir en fin sommar.

ATTITYDER OCH ÅSIKTER

FGK:s expedition ligger på Postgatan 8, alldeles intill Kronhusets café. Högst upp, i en liten vindskupa, med fönstret mot Kronhusets gård. Det är ett gammalt kulturhus, passande nog.

Huset på Postgatan 8 var artilleriets corps de la garde, d.v.s. vaktlokal, och uppfördes 1755-56. För att tygvaktaren Rewegin skulle få en egen bostad kom huset att bli osymmetriskt, genom tillbyggnaden i väster. En plan att bygga till på motsvarande sätt i öster år 1815, godkändes inte. Så långt själva husets historia.

FGK:s kansli på Postgatan 8 där Toby Johansson är anställd sedan 1987.

Till FGK ringer allmänheten, eller kommer på besök, och ställer frågor om hur det går till att "skaffa en sån där liten kolonistuga".

Väldigt många drömmer om en stuga vid havet, och helst vill man kunna bo i den under hela året. Man tänker sej en julafton med hänförande havsutsikt och en muntert sprakande brasa i den lilla stugan... Och

visst kan man få lov att drömma.

I den krassa verkligheten finns det inte så stora möjligheter att få ha en stuga vid havet. Det är Lilleby, Torslanda, Välen och Stora Varholmen som kan komma ifråga, och där är också priserna på stugor högre. Dessutom är det inte alltför vanligt att det finns stugor till salu just där.

Så småningom brukar folk inse att det faktiskt är trevligt och charmigt i alla koloniområden. Och förresten så har ju alla göteborgare nära till havet, inte sant?

Nej, i en kolonistuga får man inte bo hela året, det vet vi ju. Det är sommarens fröjder som gäller i första hand, och det är väl svårt att hitta ett sommarboende där man kommer så nära sommaren som just i en kolonistuga, så nära jorden, växtligheten, dofterna och smakerna.

En annan vanlig fråga från allmänheten gäller arrendetider. Det är uppenbart att 50-talets rivningsraseri satt sina djupa och långvariga sår i människors medvetande. Rädslan och osäkerheten finns där som ett gammalt spöke.

En kolonistuga kan uppfattas som ett litet och mycket välkommet undantag i vårt reglerade samhälle, som en miniatyr av husdrömmen och villaträdgården, som en möjlighet för den som inte har så gott om pengar.

Myndigheterna har en annan inställning till kolonirörelsen idag än man hade förr. Idag handlar det om friskvård, om behovet av "lungor" i staden och om människors behov av en "meningsfull fritid". Idag anser man att koloniträdgårdarna tillhör det verkligt värdefulla inslaget i stadsbilden. Det finns därför inga planer på att använda den marken till något annat ändamål.

Många människor har inte en tanke på att man faktiskt går in i en förening då man köper en kolonistuga. En förening där man har vissa skyldigheter, men också fördelar.

Till skyldigheterna hör naturligtvis att man måste be-

tala sin "hyra". Att man därutöver måste betala för renhållning, vatten, avlopp, el och en massa andra saker som föreningen anser vara viktigt, det tänker man inte på. Det är kanske det där med kolonistugan som ett "undantag" igen, som om det skulle finnas helt andra möjligheter där än i samhället för övrigt.

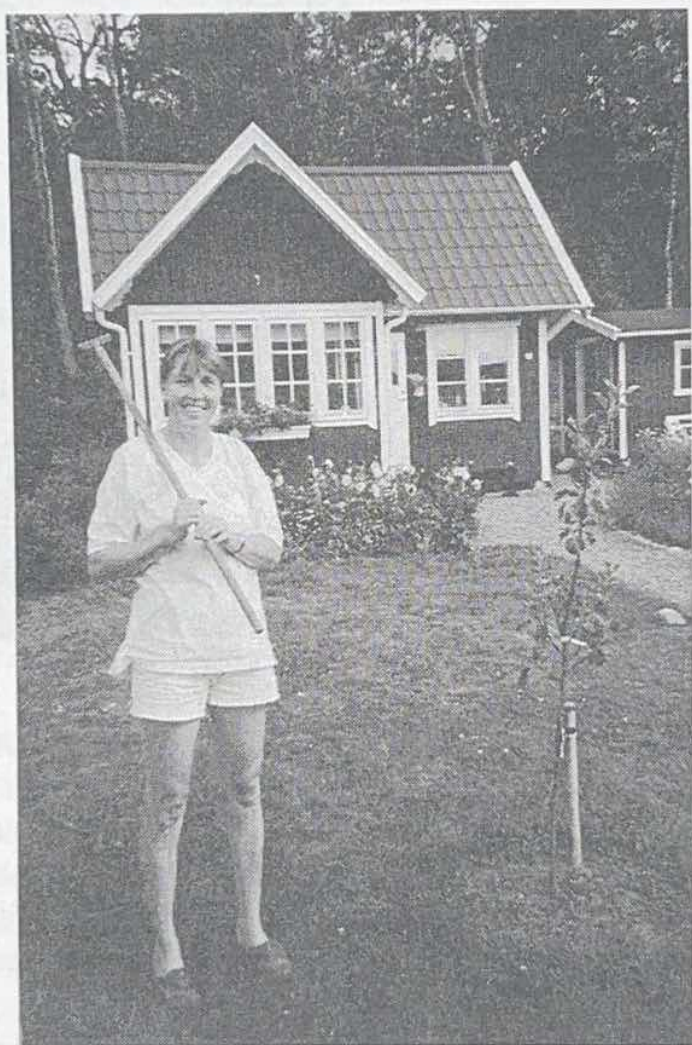
Kolonistuga i Änggården, vid Lövskogsgatan i Guldheden.

Till fördelarna hör gemenskapen, hjälpsamheten grannar emellan och, inte minst, ekonomin! Var någonstans i en storstad som Göteborg kan man få lov att ha en stuga med trädgård till en årlig kostnad av totalt ca 2.000:-? Om den marken vore friköpt så är det inte alltför svårt att räkna ut vad priset skulle kunna vara.

Vi måste vara aktsamma om kolonirörelsen, inte glömma bort att vi har ett privilegium och inte glömma bort att alla medborgare har samma rätt att få ta del av det privilegiet – vid tillfälle. En kolonistuga är inget "arvegods", som någon sa. Det är mer att betrakta som ett tillfälligt ansvar. Ett ansvar som man själv har valt.

Om man vill ha precis samma bekvämligheter som man har hemma i lägenheten, då ska man nog glömma det där med kolonistuga. Det skulle bara se fånigt ut med en stor parabolantenn på ett litet kolonistugetak, för att nu ta ett skräckexempel.

Låt kolonin, åtminstone utåt, få vara den idyll människor uppfattar den som, en idyll som präglas av enkelhet och fantasi. En blommande oas som ger ro och lisa för själen.

Barbara Hedén vid sin stuga i Billdal 1994.

OM STUDIER OCH VERKSAMHETER

Det är en gammal sanning att ökade kunskaper förhöjer livskvalitén!

Sett mot den bakgrunden är det beklagligt att studieverksamheten inom FGK är så blygsam. De ekonomiska möjligheterna är ju ändå så goda - numera.

En förening med en bra fungerande styrelse t ex brukar vara en både trevlig och stark förening. Men, utan viss ordning och kunskap är det svårt att få en fungerande demokrati.

En av FGK:s allra viktigaste uppgifter är att medverka till föreningsbildning och till styrelseutbildning.

Att bilda förening kräver kunskap i föreningsteknik. Sådant kan vara väldigt spännande och intressant att studera i en grupp på kolonin. Citatet "En kan inte göra allt. Alla kan göra något. Tillsammans är vi starka och kan göra mycket!" passar bra som devis här.

Och visst är kunskaper alltid berikande, vare sej det handlar om blommorna i trädgården eller om hur en ordförande på bästa sätt skapar trevnad omkring sej. FGK har idag mycket goda möjligheter att stödja all form av studieverksamhet som har anknytning till kolonilivet.

Anslutningen och samarbetet med Koloniträdgårdsförbundet i Stockholm gör att ekonomiska bidrag till studier är lätta att få ta del av för de lokala föreningarna.

På expeditionen finns böcker, videoband, häften, OH-material och broschyrer till utlåning. En mängd intressanta kunskaper som bara ligger och väntar på att studieombuden ska komma och låna. Gratis!

Under hösten 1994 inköptes också en bärbar och lätthanterlig overhead-apparat. Även denna kan man komma och låna. Gratis! Kan det vara bättre?

Alla erbjudanden i samband med studier är något som ingår i medlemsavgiften, som varje medlem betalar. Det är lite underligt att så få utnyttjar denna sin rätt.

För att få veta lite mer om hur studieverksamheten i FGK är uppbyggd, och vad som är dess målsättning, frågade vi FGK:s ordförande 1994, Kent Ramberg. Han har tidigare varit ansvarig studiesamordnare i FGK, förutom att han då var ordförande i Delsjökolonin.

Vi träffar honom i Folkets Hus, där han till vardags sitter som förtroendevald för Kommunalarbetsförbundet. Så här berättar han:

"Jo, jag efterträdde Max Hansen på Lärje Hed som var studiesamordnare fram till 1984. Han hade gjort en god insats och jag tyckte det lät intressant och stimulerande att ta vid där han slutat, så jag tackade ja när jag erbjöds uppdraget.

Det gällde att från första stund försöka aktivera medlemmarna, att väcka ett kanske slumrande studieintresse för jordnära ämnen. Men jag vill gärna betona betydelsen av att bredda kunskaperna även när det gäller föreningsteknik.

Var och en som deltagit i en valberedning vet hur problematiskt det kan vara att få fram lämpliga kandidater till de tunga styrelseposterna. En utbildning som innehåller exempel på hur man behandlar olika frågeställningar och hur man ställer en proposition, eller något liknande, skulle underlätta för många ordföranden som idag känner en viss osäkerhet i ämnet.

Det är viktigt att sammankalla studieombuden i regionen, att ge utrymme för diskussion och personlig kontakt. Under dessa träffar ska man gemensamt diskutera upplägningen, bestämma studieval och allt som hör till.

Det är också viktigt att följa upp verksamheten och eventuellt kunna bistå med goda råd. För den lokala studieledaren är det betydelsefullt att kunna levandegöra kurstemat så att frånvarofrekvensen hålls inom rimliga gränser.

Sammanfattningsvis tycker jag nog att studieintensiteten kunde öka, med tanke på att vårt medlemsantal är rätt stort. Intresset för att tillgodogöra sig mer

kunnande inom kolonirörelsen kunde vara mer uttalat. Det finns dessvärre föreningar som inte har någon som helst studieverksamhet. Tyvärr!"

Kent är dock förhoppningsfull och önskar alla studieombud lycka till i deras strävan att berika kolonierna med nya, friska, inplanterade kunskapsträd.

*

Det är tradition att ha någon trevlig föredragshållare på FGK:s årsmöten. Då kan ju alla medlemmar vara med, och då sker en kunskapsförmedling så god som någon.

Det finns naturligtvis fler möjligheter till meningsfulla kontakter i kolonierna. Någon har en idé och snart har en liten grupp bildats kring något visst intresse, och snart har detta intresse kanske blivit en rolig tradition.

Flera kolonier arrangerar "konstutställning" då medlemmarnas alster visas. Sådant kan förstås bli mycket inspirerande och i god mening smittsamt. Ett intresse som man har "privat" ska man naturligtvis ta med sej till kolonin och dela med sej av till kolonikamraterna.

På några kolonier har man under 90-talet börjat arrangera pubaftnar för medlemmarna. Det har visat sej vara ett bra och avkopplande sätt att skapa god samvaro och nya kontakter medlemmarna emellan. Det sociala livet i kolonin är naturligtvis oerhört betydelsefullt, eftersom det påverkar stämningen och solidaritetskänslan.

På Torslandakolonin har man börjat sommardagen, vid 10-tiden, med att spela boule bredvid föreningshuset Alida – med havsutsikt och allt! Visst låter det väl trevligt!

På Änggården finns en flicka som hittade färgat silkespapper i sin mormors vindsskrubb. En av granarna hade just haft dockverkstad och hade överbliven papier-maché (pappersmassa). Av dessa ingredienser blev det en hattverkstad med de mest fantasifulla skapelser som setts på den kolonin... och roligt var det att få leka en stund!

På Sörbacken har man en egen tidning, där medlemmarna är välkomna med sina inlägg. Det kan handla om matrecept, odlingstips, något roligt äventyr man varit med om eller om en lyckad fest. Allt illustreras med teckningar och foton. Tidningen heter Sörbladet och redaktören, Barbro Ajaxon, brukar vara snäll och sända ett ex även till kanslisten på FGK. Detta uppskattar kanslisten å det livligaste och ber härmed att få tacka så hjärtligt för!

På Gunnesby t ex gör man gärna utflykter till andra kolonier. Det ger gott utbyte och borde självklart genomföras i alla andra kolonier också, de som ännu inte provat.

Ett parti schack på Gunnesby i "Nisses stuga".

Det är brukligt att ha midsommarfest, höstfest, sill-sexa, skördekalas eller kräfts-kiva i kolonierna. Dess- emellan har man förstås små privata festligheter runt om i bersåerna. Då är det viktigt att inte glömma bort dem som av någon anledning är ensamma. Det är alltid bra att använda fantasin och inlevelseförmågan när det gäller grannar och kolonikamrater. Den

man måhända inte känner så väl kan visa sej vara en väldigt trevlig prick – vid närmare bekantskap.

Förresten, vart tog musiken vägen? Och finns det verkligen inga poetiska uttryck i all denna rikedom av skönhetsupplevelser i trädgårdarna?

Mest namnkunniga är kanske familjen Carling på Torslanda som spelar glad-jazz så att taket lyfter sej i rena glädjeskuttet. På Lärje Hed hade vi ju Bengt Lampa som sjöng visor, både glada och tankvärda. På Änggården hade vi Kaija Nagler som läste igenom gamla protokoll och skrev en bok om sin koloni. Ett bra exempel på historiskt bevandrad skrivare är också Sören Skarback på Örgrytekolonin.

Säkerligen finns det många exempel på musikalisk och litterär förmåga i alla koloniområden. Men varför kommer de så sällan till uttryck?

Kan det möjligen vara så att samtliga kolonister av någon sorts tradition är fullkomligt nöjda med att spela bingo då och då, mest för sällskaps skull kanske. Är det vad som är mest typiskt, kännetecknande och som skänker mest tillfredsställelse?

Eftersom kolonin är en spegling av samhället runt omkring, och eftersom samhället består av så många olika människor och intressen, så vore det faktiskt lite underligt om inte även kolonierna skulle kunna ha stort utrymme för musik och sång i många former. Och, varför är det så sällsynt att någon kolonist som varit med länge berättar om hur det var en gång, då för längesen. En alldeles nyinflyttad kolonist, särskilt, kunde nog tänkas få en omedelbar hemkänsla av en sådan "äldre" berättare. Visst vore det väl trevligt om kolonirörelsen även vore välkänd för att den gamla goda berättarkonsten frodades i så god mylla just där.

Som sagt, studier och kunskap kan framstå i många skepnader och de är alltid berikande!

EKÅSEN - gammal kulturmark i Mölndal

För första gången i FGK:s historia har ett område utanför Göteborg anslutits. Det är Ekåsen i Mölndal som blev medlemmar 1992.

Projektet har naturligtvis en bakgrund: "Det är kvinnan bakom allt" skulle man kunna säga här. Hon var stridbar och lyckades entusiasmera hela 95 personer (!) för ett område i Mölndal. Men, så småningom fick hon tag i en stuga på Välenkolonin och därmed blev Mölndalsentusiasterna en eldsjäl fattigare.

Då kom en ny eldsjäl. Det var Ove Lindgren, som satt i kommunens fullmäktige. Han är numera död men kommer nog att gå till historien som initiativtagaren till det som blev Ekåsen.

Det stora antalet entusiaster decimerades dock. Kommunen ansåg att Ekåsen var mindre lämpligt som koloniområde och kom med alternativa förslag som dock medlemmarna ogillade. Detta förhandlande hit och dit tog flera år i anspråk under 80-talet.

Men, 1991 blev det klart. Det var i september, berättar Gunnar Cederholm som är ordförande.

"Intresseföreningen ombildades då till koloniförening och vi fick vårt arrendeavtal med Mölndals kommun. Men det var dåliga tider, och det antal medlemmar vi räknat med hade krympt betänkligt, vilket medförde ekonomiska svårigheter.

Vi hade också otur med entreprenören som gick i konkurs. Det innebar att vi fick göra avkall på våra önskemål. Hela projektet försenades och det största problemet var svårigheten att få lotterna sålda.

Vi har tagit saken i egna händer och jobbar på med vägar och sådant. Vi har skaffat vägfylle till låga priser. Det blir inte så många vägar som det var tänkt, men det går framåt - med gott humör!

Nu är vi uppe i 33 medlemmar av de 66 vi räknade med från början, så det börjar ljusna."

Gunnar berättar också lite om den historiska bak-

grunden, det är gammal kulturmark vi talar om här. År 1717 hade en köpman från Göteborg, Benjamin Svensson, ett halvt frälsehemman här på Tollered 1:8 som han så småningom sålde till två bönder. Därmed delades egendomen i två ägor. Dessa ägor är numera sammanslagna till en, och det som är föreningshus idag byggdes 1909. Hittills har föreningen hyrt detta hus av kommunen, men från 1995 arrenderas huset av föreningen. Ännu en framgång!

Ekåsen med några av de första stugorna i ängsglantan.

Ekåsen ligger bakom IKEA och ovanför Eken Center, så kan man beskriva vägen dit. Det gränsar också till Sandsjöbacka naturreservat.

Området ligger vackert inbäddat i skogsmiljö med små fina ängsglántor. Det är tänkt att kolonisterna ska kunna välja den miljö som passar bäst med tanke på odling respektive ren avkoppling.

Att vandra genom Ekåsens koloniområde är mycket inspirerande. Solen strilar behagfullt genom skogens skiftande trädkronor. Gamla stengärdsgårdar syns här och var. En liten bäck kan man också få se. Att det

också finns en del djur här kan man säkert förvänta, både älgar och fåglar.

Nu är det, som sagt, bara fler medlemmar man vill ha till Ekåsen. En som kom in i bilden förhållandevis sent är Mary Sandvad, föreningens sekreterare fram till årsmötet 1994. Så här berättar hon:

"Jag minns hur vi gick bland fanorna på Första Maj, det var 1992, och frågade folk om dom ville ha en kolonilott. Vi ville ju så gärna att området skulle bli fulltecknat.

Jag var sekreterare och studieombud i Hyresgästföreningen i Mölndal. Jag satt också i styrelsen på ABF. Det var på så sätt jag blev sekreterare i Ekåsen."

Mary var suppleant för Ingrid Karlsson i FGK:s styrelse fram till årsmötet 1994. Ingrid är fortfarande ordinarie ledamot alltsedan föreningen anslöts.

Arrendeavtalet för Ekåsen är tecknat direkt mellan lokalföreningen och Mölndals kommun, utan FGK:s medverkan. Föreningen använder dock samma nyttjanderättskontrakt som FGK och är med sina medlemmar alltså den första som gått in i FGK utanför Göteborg.

Ekåsen är ett bra exempel på positiva händelser under senaste 15-årsperioden i FGK:s långa historia, och förhoppningsvis inte det sista.

KALLHEDS EKOKOLONI **- tillbaka till naturen -**

Ett vackert böljande kustlandskap, en skön kulturbygd bara några minuters promenadväg från Nordre Älv, med blåsippot, ekskog, granithällar med styvmorsviol och enebuskar, kan det bli vackrare för den sanne naturälskaren?

Många drömmar har drömts om Kallheds Ekokoloni. Där ska man satsa på att också ha en ekologisk människosyn, att alltså behandla medmänniskan med samma respekt och hänsyn till sårarterna som för naturen. På Kallhed ska man starta med att bygga föreningshuset, med gemensamma krafter, både för att det är praktiskt under kolonins uppbyggnad och för att ytterligare betona nödvändigheten av social kontakt och samarbete.

Kallhed diskuterades redan i början av 80-talet, då kommunen letade efter lämpliga koloniområden. Det visade sej att Kallhed var det "minst konfliktbehäftade" förslaget i resonemangen mellan olika myndigheter.

1991 aktualiserades området igen genom att en av arkitektstudenterna på Chalmers, Kristina Ziemann, gjorde ett mycket genomarbetat förslag till ekologisk koloni på Kallhed. Hon höll ett uppskattat föredrag i Gunnesby om projektet, vilket naturligtvis uppmärksammades i AU. Där, i AU, fick Toby uppdraget att arbeta vidare med Kallhed, eftersom hon visat särskilt intresse.

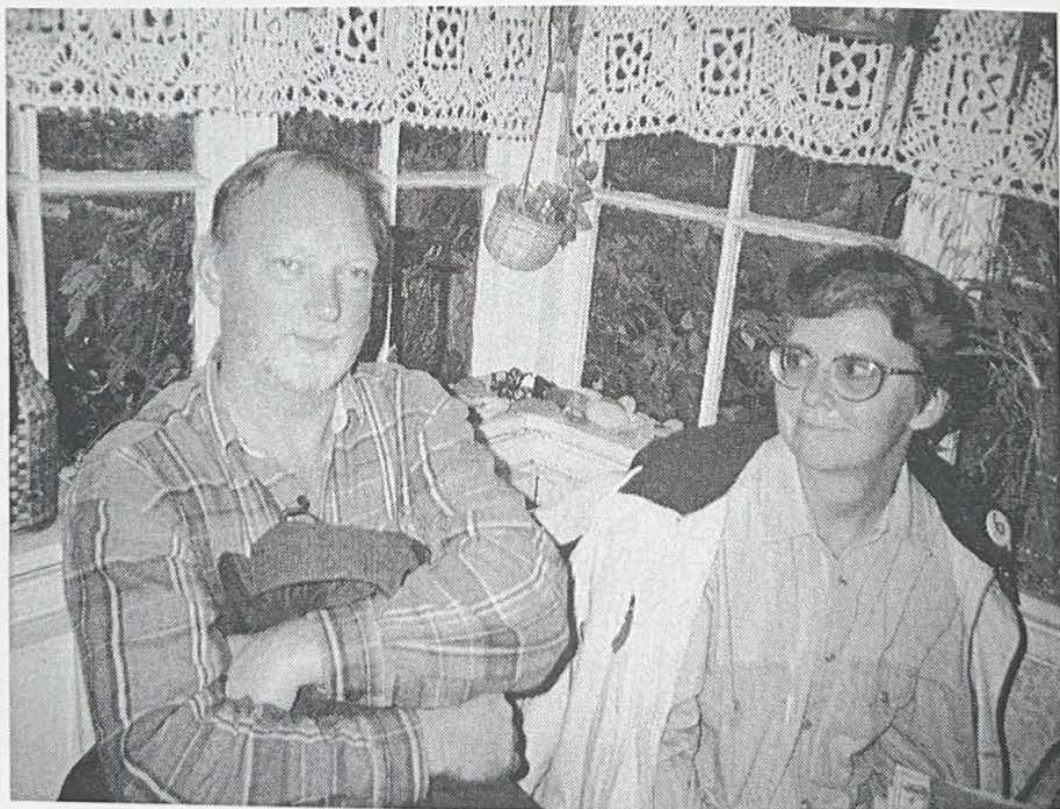
Ganska snart etablerades ett gott samarbete med Olle Collin på SBK och Erik Jansson på FK. Deras positiva inställning, klokhed och kunskaper, gav god inspiration till fördjupat arbete.

Namnet kommer efter gården Kallhed, som år 1381 skrevs Kalfaeidha. Förleden kommer av kalv, alltså kalvaheden. Detta intressanta faktum är exempel på vad Olle tog reda på.

Han berättade också att Fritid och Gatukontoret haft vissa planer på en "trädbank" i en del av området.

Det visade sej emellertid, vid telefonsamtal med respektive myndighetspersoner, att frågan om man skulle satsa på utländska eller inhemska träd gjort att ärendet bordlagts... för lång tid framöver.

En liten arbetsgrupp om trenne entusiastiska kvinnor bildades och ett enkelt informationsblad framställdes. Konsument Göteborg startade just sin utställning "Möjligheternas väg" om ekologi/kretslopp. Där fick arbetsgruppen lägga ut sitt informationsblad och fick dessutom all tänkbar hjälp med att öka kunskaperna. En intresseförening bildades och medlemmarna kallades till ett första möte söndagen 27 september 1992 i Tobys blåa kolonistuga i Änggården.

Berit och Ove Karlsson vid första Kallhedsträffen i Tobys stuga 27/9 1992.

Den 23 februari 1994 höll föreningen sitt första årsmöte, en styrelse bildades och beslut fattades om att namnet skulle vara Kallheds Ekokoloni. Den viktigaste uppgiften var att få fler medlemmar så att kolonin kunde förverkligas.

När en koloni ska anläggas är den mest betungande utgiften oftast tillfarts- och genomfartsvägar. Det är

ju viktigt att uttryckningsfordon kan komma fram om det skulle börja brinna eller om någon blir akut sjuk till exempel.

Andra ekonomiska verkligheter är vatten, avlopp och ström. Men på en ekologisk koloni satsar man helst på naturvänliga lösningar, vilket också innebär att driftskostnader kan hållas nere väsentligt. Det är ju strängt taget ganska underligt att inte alla människor i samhället tänker i sådana banor. Hur kan vi år efter år gå med på tärandet av jordens resurser?

En koloni är så lämplig, såväl till storleken som till den begränsande sommaren som huvudsaklig användningstid, till att pröva nya lösningar för energi och avlopp exempelvis. Att lita till vind och sol känns nog också bättre än att medverka till mer kärnkraft eller fler uppdämda älvar.

För göteborgaren är det sorgligt att tänka på ökad utarmning av Rya skog och sopberg som växer och växer, till synes okontrollerat. Sådana faktorer tillhör väl det sämsta, farligaste och allra minst uppmunt-
rande i vår moderna civilisation.

På Kallhed kan man drömma om ett föreningshus fyllt av "musik och sång", ett medlemmarnas eget hus, för medlemmarnas diverse behov av aktivitet och samvaro.

Där ska byggas en dansbana och förhoppningsvis ett och annat lusthus. Där ska nog också finnas en liten djurgård med plats för hyrhöns eller liknande.

I föreningshuset ska det praktiskt bekväma finnas samlat på ett ställe, så att behovet av sådant minskar i den egna stugan.

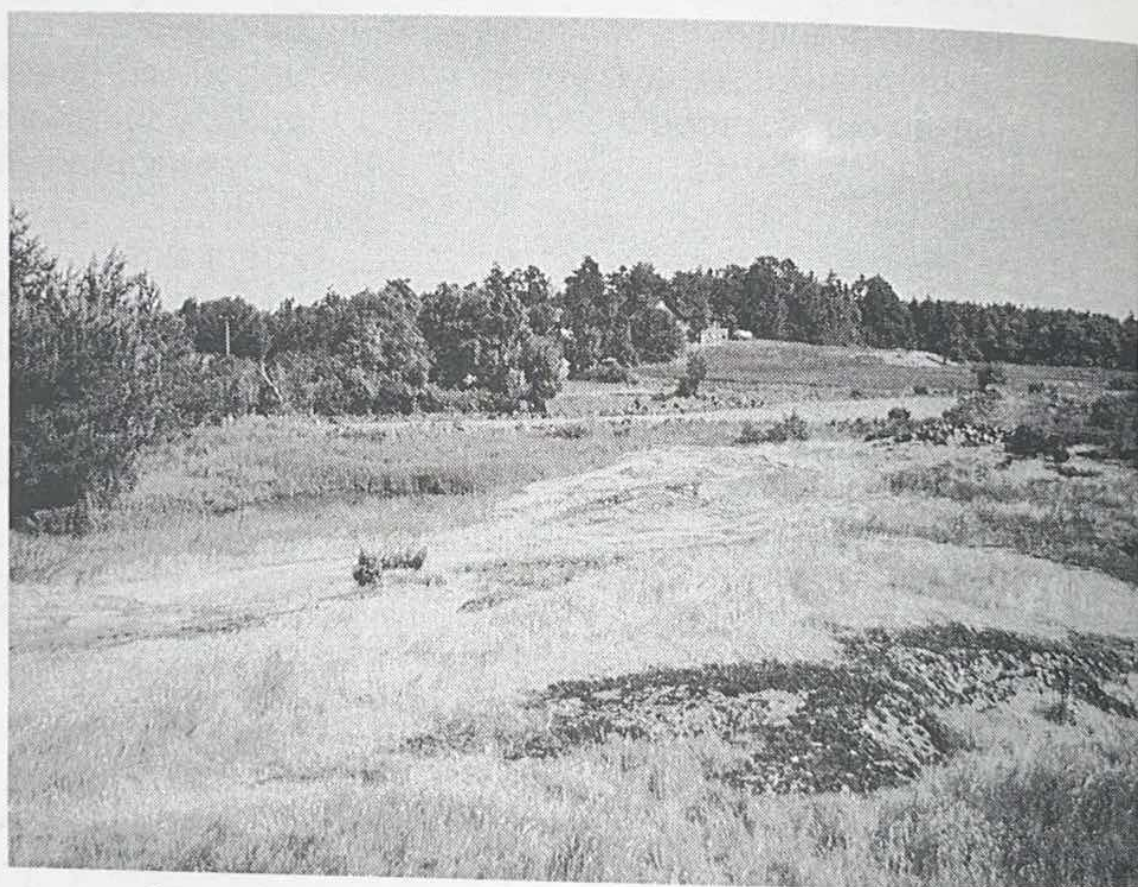
Kallhedsföreningen är enig om att inte ställa för höga krav på varandra. I stället ska man försöka att hjälpa åt, så långt det är möjligt. En mycket viktig inställning är ju att sluta fråga vad föreningen kan göra för mej och i stället fråga vad *jag* kan göra för *min* förening!

I oktober 1994 etablerades kontakt med Chalmers som utmynnade i planerna på ett låta dagens arkitektstudenter rita förslag på såväl stugor som plan-

lösning för ekokolonin på Kallhed. Hela projektet inspirerar och eggjar fantasin.

Man kan bara önska att alla goda tankar och drömmar om Kallheds Ekokoloni ska förverkligas då medlemsantalet vuxit till minst 40, när grävskoporna gjort sitt, och när själva blomningen kan börja till allas glädje och fromma.

När den dagen kommer blir Kallhed den allra första kolonin i FGK:s historia som startar med alltigenom ekologiska förtecken.

Den gamla Kalfaeida som ska bli Kallheds Ekokoloni.

PROTOKOLLEN BERÄTTAR - vi saxar -

1981: Ordförande, Arvid Jönsson, föreslår att årsmötet, med anledning av föreningens 75-årsjubiléum, ska hållas på Svenska Mässan 27 mars, vilket godkänns. Förbundet fyller 60 år och FGK överlämnar en gåva till Lånefonden utgörande 1:-/medlem. (FGK:s medlemsantal 1981 är 1.612 st). Kolonigruppen är ute på inspekteringsrond och föreslår bl a att odlingslottinnehavare ska kallas till möte och bilda förening.

1982: AU svarar på förfrågan att "Friggebodar" kräver tillstånd av markägaren. Beslut om rökfria sammanträden. En vattenledning springer läck och vållar översvämning i Änggården vars ordförande polisanmäler en kolonist. Bråket gäller en hund... Hjalmar Larsson, Lilleby, erhåller Förbundets högsta utmärkelse med motiveringen: "Hjalmar kom med i styrelsen redan 1958. Han har med sin yrkesbakgrund i byggbranschen och sin djupa förankring i folkrörelserna varit en utomordentlig tillgång för styrelsen. (I protokoll från kongressen -88 står vidare:) Hjalmar var med i Förbundsstyrelsen fram till 1985 års kongress som vice ordförande. Det var en glädje för oss när också Göteborgs kommun överlämnade sitt förtjänsttecken till honom. Han har vidare visat sitt kunnande som värd för kongressen och ordförande i kongresskommittén."

1983: Kommunstyrelsen går till regeringen och överklagar Länsstyrelsens beslutshandling ang Äspered. Länsstyrelsen ifrågasätter projekteringen av Fagerdal med tanke på dess närhet till Norrleden. Diskuteras att få Lövköjan som medlem i FGK. Rasrisk i Lärjedalen Änggården firar 70-årsjubiléum. På FGK:s årsmöte anmärker en medlem att jubiléumskostnaderna om 26.000 kr var i mesta laget. Jubiléumsboken trycktes i 2.700 ex. Överskottet säljs för en krona styck. Medlemsavgiften höjs till 90:- från 75:-.

1984: På årsmötet avgår Arvid Jönsson som ordförande och efterträds av Ingemar Svensson, Torpa. Arvid Jönsson blir hedersordförande på förslag av Sven-Arne Jiremyr. I juni meddelas att Rune Falk, Gunnesby, åtagit sig jobbet som regionombud för tidningen Koloniträdgården. Året handlar mest om Sörbacken, och i augusti har ca 15 medlemmar konstituerande möte med Ingemar Svensson och Mats Dalin från FGK samt Hjalmar Larsson. Huskostnaden är 65.000:–, meddelas det. I oktober finns förslag om stipendier till konstnärer innebärande 3 års fri tillgång till stuga i Sörbacken! Stadsplan fastställs för Fagerdal, men för Billdal har kommunalråd och muséer avstyrkt. AU beslutar om uppvaktning i samband med jubiléer: 10, 25, 50, 60, 70 år etc ska medföra FGK-gåva om 1.000:–, förutsatt att föreningen inbjuder FGK-representant till festen förstås... FGK skriver i ett inlägg till Fritidsförvaltningen att koloniområden inte får betraktas som *reservmark* och ingå i stadsplanen som sådan.

1985: Från 1 januari krävs "förvärvstillstånd" av utländsk medborgare. Bokföringen införes på data. Slottsskogskolonin motionerar om "hembud" och FGK:s ordförande hotar att ställa sin plats till förfogande om motionen antages. Kandidat till kassörs-posten efterlyses. Jurist påpekar att styrelseledamot måste vara medlem i FGK. Den 29 juni invigs Sörbacken. FGK firar 80-årsjubiléum och accepterar att stå som värd för Förbundskongressen 1988. Leif Thorin, förbundssekreteraren, rapporterar om förslaget till möjlighet att pantsätta nyttjanderätter i framtiden. AU konstaterar att ingen medlem får äga två stugor, den gamla stugan måste vara såld innan nytt kontrakt kan tecknas. Beslutas att ordförande och kassör får "disponera varsin begagnad skrivmaskin". Man avstår däremot från inköp av begagnad kopieringsapparat till expeditionen à 6.000:–, kassören tycker det blir för dyrt... I augusti vill en styrelseledamot ha FGK:s fullmakt att vräka en kolonist. Mats

Dalin föreslår avslag, vilket styrelsen beslutar. NN var "missnöjd" med beslutet, meddelar protokollet.

1986: Två stugor ligger i vägen för den planerade Medicinaretunneln. I mars är tiden mogen att inköpa en kopieringsapparat till expeditionen. I april ansöker Torskog om inträde i FGK. I augusti har Ingrid Norén meddelat att hon önskar avgå med pension. Hon ombes stanna kvar på expeditionen till kongressen 1988 – (men då hade ny kanslist anställts). Kassören meddelar att AMS inte kommer att ge bidrag till någon nyanställd efter Ingrid. Sex representanter för FGK reser till Stockholm för att studera hembuds-farandet. I oktober upptäcks ett svartbygge på det nyanlagda Sörbacken. AU tar upp frågan om nyanställning till kansliet. Ett förslag är att "överta" någon "övertalig" från Fastighetskontoret. Ett annat, som kommer från Hjalmar Larsson, är att fråga "kassörskan i Änggården", som varit villig att åta sej uppdrag som regionombud och kanske även var villig att åta sej kanslistarbetet? (Så blev det också, men först året därpå).

1987: I AU rapporteras att Torskog har problem med åretruntboende. Ca 300 personer demonstrerar emot anläggandet av koloniområde i Billdal. Klaremosse 2, odlarföreningen, har intresse av ett återinträde i FGK och begär prospekt på stugtyper om 15 kvm. I Lilleby blir det avslag för nya Friggebodar, men de gamla får stå kvar. Odla-föreningen Ringblomman söker inträde i FGK, vilket beviljas. På möte i april framkommer att Örgryte kan få 10-årskontrakt om de ansluter sej till FGK. Ett stadsplaneförslag om Letsegården i Billdal inkommer på remiss och AU beslutar godkänna förslaget. AU beslutar att Toby Johansson börjar sin fasta anställning 20 maj. Fagerdal bildar förening. Botaniska Vänförbundet bildas och FGK blir medlem. I Sörbacken är stugorna nu slutsålda. I september hålls extra möte angående medlemsavgift för odlare.

"Expeditionsavgift" införs vid försäljning av stuga. Torskog blir medlem. I mars, på årsmötet, väljs Carl "Kalle" Dolonius till ny kassör efter Christina Haggren

1988: Till kongressen bidrar FK med att sätta upp en kolonistuga på Järntorget. Örgryte blir medlem. Kortregistret på expeditionen ersätts med mer lätthanterliga medlemslistor. "Kajas" Ängar bildar förening med interimsstyrelse och planeras för 83 lotter. Efter överläggning mellan fastighetsnämnden och FGK införs "bo-regeln" om att endast göteborgare får ha koloni i kommunen. I augusti firar Änggården 75-årsjubiléum och får motta första exemplaret av FGK:s nya standar. Torpa inför kommunalt VA. Därmed höjs standarden och arrendetiden förlängs väsentligt. Tre odlarföreningar, Ringblomman, Klaremosse 2 och Solgläntan är nu medlemmar i FGK, får tillstånd att bygga växthus och har 5-årsavtal. Ett stillbildsprogram på video om FGK framställs. I slutet av året startar markarbetena i Fagerdal. FGK:s stadgar revideras och får ny utformning.

1989: Letsegården aktualiseras med plats för 61 lotter. Fiskebäck bildar intresseförening. En enklare blankett för bygglov framställs på förslag av Ingemar Svensson. Från Förbundet kommer Gunnar Halldén, Leif Thorin och Anders Nordmark på besök och förespråkar att fler odlarföreningar ansluts samt accepterar att deras medlemaavgifter reduceras. FGK erhåller 10.000:- i studiebidrag från Förbundet. Folke Nyström, Delsjön, avtackas efter 14 års förtjänstfullt arbete som styrelseledamot med motiveringen: "Folke har ådagalagt mångsidighet, visat lugn parat med värdighet och förutseende. Han har vidare spelat en stor roll för den utveckling FGK genomgått". Stadsbyggnadskontoret arrangerar möte angående nytt förslag till ÖP, översiktsplan. Förvarning om att fastighetstaxering av kolonistugor kommer att införas av skattemyndigheten. Lövkojan söker inträde. Välen får 25-årskontrakt. Lundby firar 75-årsjubiléum. Vid kon-

gressen i Ljungskile avtackas Hjalmar Larsson och Christina Haggren och Hjalmar utses till hedersordförande i Västra Regionen. AU föreslår att styrelsen indelas i kretsar, eftersom den vuxit till ca 30 ledamöter och därmed blivit otymplig i hittillsvarande form.

1990: En fördjupad översiktsstudie för Medicinareberget, som även innefattar Änggårdskolonin, diskuteras. Universitetet vill ha mera mark. Årsstämman konstaterar att angreppen på koloniområden lätt kan bli epidemiska. Lundbykolonin i farozonen, men Kolonigruppen tolererar inga som helst ingrepp på området. Klaremosse får anlägga 29 stugor. Kallhed planeras bli ekologisk koloni. Avtal tecknas om Fagerdal. Örgryte firar 75-årsjubiléum och uppmanas övergå från ekonomisk till ideell förening. Förbundet rapporterar om bekymmer med överskriden budget. På årsmötet i mars på Lundby Centrum avtackas avgående kassören, Carl Dolonius, och AU-sekreteraren Folke Nyström med stora blomsterkorgar, standar och sedvanlig obligation. Ny kassör blir Petur Johansson och ny sekreterare Allan Janzon. Vid årsskiftet består FGK av 2.412 medlemmar varav 1.941 har stuga. Förbundsordföranden, Gunnar Halldén, lovar motionera i riksdagen om "panträtt" på FGK:s initiativ (genom Ingemar) och det konstateras att det gått 15 år sedan frågan togs upp i en riksdagsmotion.

1991: Beslutas att högst en parabolantenn, diskret placerad, får finnas i en koloni. Det framkommer att den planerade Guldhedstunneln inte berör Örgrytekolonin pga att sträckningen ändrats. I maj rapporterar Torskogs styrelse att man där hotas av framtida villabebyggelse. Beslut om att även utländska medborgare får ingå i styrelserna. I kommunens ÖP framhålls att ny fritidsbebyggelse enbart planeras i form av koloniområden. FGK inhandlar ett brandsäkert kassaskåp för att bättre kunna förvara arrendeavtal och nyttjanderättskontrakt.

1992: På årsmötet i Dalheimers Hus diskuteras "Meningen med föreningen" i en paneldebatt. I en styrelsemotion föreslås inrättandet av en "Rättshjälpsfond". I maj är det premiär för odlarföreningarna att ha egen kretsträff, vilket sker på Ringblomman. Lövkojan menar att det vore mer fördelaktigt att övergå från Poseidon till FK. I Torpa bl a har vattnet frusit under vintern. I Delsjön har man avtal med Fritid om att utbyta tjänster; kolonin håller snyggt utanför staketet och Fritid forslar bort ris. Problem med "fastboende kolonister" ventileras. FGK erbjuder styrelseutbildning via ABF vilket samlar 14 deltagare. Bråkigt på Stora Varholmen där styrelsen trakasseras; VA-frågan är på tapeten. I Billdal har en del hus blivit för högt byggda. Gunnesby har problem med grannens hästar. Välen diskuterar införandet av kommunalt VA vilket beräknas bli en dyrbar historia för de enskilda kolonisterna.

1993: Rättslig arvstvist på Slottsskogen. Rättslig tvist om "svartbygge" på Torslanda fortsätter även 1993. Lundby får 10-årskontrakt. Skrivelse utsänds till de köande för Fiskebäck om att planarbetet för Sjöbacken avbrutits pga att marken är "otjänlig för odling". SBK får uppdraget att finna ersättningsområde. Detaljplan för Lövkojan kommer till FGK på remiss. Kolonigruppen omorganiseras, Birgitta Mägi blir ny ordförande och FGK representeras nu av två delegater. Välen beslutar införa kommunalt VA. Kallheds Ekokoloni bildar förening och beslutar om sitt namn. Skrivelser från 3 Änggårdskolonister, med diverse interna klagomål, upptar mycken tid särskilt för Inge-mär. Torskog genomgår dramatiska förhandlingar i samband med att en del i området villabebyggs. Ekåsen i Mölndal kämpar med att få sålt fler lotter. FGK:s postbox säjs upp och gatuadressen gäller framledes. Kungliga Byggnadsstyrelsen omorganiseras och får nya namnet Akademiska Hus, vilket endast

berör Änggården. ALU-arbetare erbjuds av Fritid att anlitas av kolonierna. Änggården inför kommunalt VA till sitt föreningshus. Torskog fattar beslut om utträde ur FGK fr o m 1994. På årsmötet i mars beslutas att FGK:s årsavgift höjs till 200:–, vilket motiveras av Förbundets avgiftshöjning. AU får beskedet (tyvärr) att Ingemar Svensson avgår som FGK:s ordförande från årsmötet -94.

1994: Årsmötet väljer Kent Ramberg, Delsjön, till ny ordförande. Ingemar avtackas med Förbundets guldmedalj, diplom, obligation, stor blomsterkorg, konstverk av Lennart Didoff, Gunnesby tallrik samt flera hyllningstal, bl a av Erik Jansson som överlämnar standar från FK. Erik påpekar att Ingemar och FGK blivit en maktfaktor i kommunen. I juli firar Torslanda sitt 70-årsjubiléum. Gunnesby har 20-årsjubiléum veckan efter och sedan kommer Lövkojans 10-års. På Delsjön får man nytt 10-årskontrakt. Statlig fastighetsskatt införs enligt överenskommelse med upptrappning under en 3-årsperiod. Förhandlingar i arrendefrågor med Fritid. Förhandling med FK om odlarföreningarnas arrenden. Stora Varholmen varslas om indragningar i färjetrafiken. I Delsjön, Slottsskogen och Änggården t ex renoveras föreningshusen. På Sörbacken blir det egna föreningshuset färdigt. Från Förbundet uppmanas till ökad studieverksamhet. FGK inköper en overhead-apparat, lämplig för utlåning till föreningarna. Förbundet "inbjuder" till kongress i Wien, men FGK avstår och i stället reser Erik J, FK, dit. En lyckad träff för ordförande och kassörer genomförs av FGK på Lärje Hed och beslutas bli årlig tradition. I AU beslutas om ny layout på nyttjanderättskontraktet samt tillsättande av en stadgekommitté. Styrelsen beslutar om en "redaktionsgrupp" för framställning av ett enkelt jubiléumshäfte som ska spegla de senaste 15 åren i FGK. Begäran inkommer sent på året från FK om Slottsskogens arrendeavtal. Anledningen är att nästa års VM berör en bit mark, vilken kan tänkas bli filmad av TV och visas för hela

världens sportintresserade...(!) Det är visst maratonloppet som ska passera kolonin vid Slottsskogsgatan och då vill kommunen att det ska se alldeles extra fint och prydligt ut just där.

Jo, nog har Kent Ramberg fått svåra uppgifter att ta itu med redan i sitt första verksamhetsår som FGK:s ordförande, men det klarar han!

AU, arbetsutskottet 1994: Knut Gottfridsson, Örgryte, Petur Johannesson, kassör, Leif Johansson, Lärje Hed, Kent Ramberg, ordförande och SvenArne Jiremyr, Gunnesby.

AVSLUTNINGSVIS...

Detta häfte har givit redaktionen många påminnelser om hur mycket som hinner hända under 15 år, och om hur svårt det kan vara att sovra materialet när det gäller en så aktiv och mångskiftande förening som FGK.

Allt har inte fått plats just här. Men vi utgår ifrån att det kommer en mer påkostad utgåva i samband med 100-årsjubiléet år 2005. Den "redaktion" som kommer att väljas då kan nog tänkas uppmärksamma samtliga koloniföreningar och särskilt de som inte fått så stort utrymme i denna volym.

Vi vill så här avslutningsvis önska FGK all tänkbar framgång under kommande år. Vi hoppas också att samhället i övrigt ska få en positiv utveckling eftersom det även påverkar kolonirörelsen.

Vad beslutet om Sveriges inträde i EU kan innebära vet väl ingen i detalj ännu. Men att Sverige mår väl av brett förankrade folkrörelser kan man nog konstatera, utan att överdriva.

Måtte den göteborgska kolonirörelsen växa och gro i den bästa av jordar!

Med våra vänligaste hälsningar

Rune Falk, Gunnesby
Toby Johansson, Änggården

samt ett varmt tack för bidrag av
Sören Skarback, Örgryte
Cecilia Nelson, Änggården

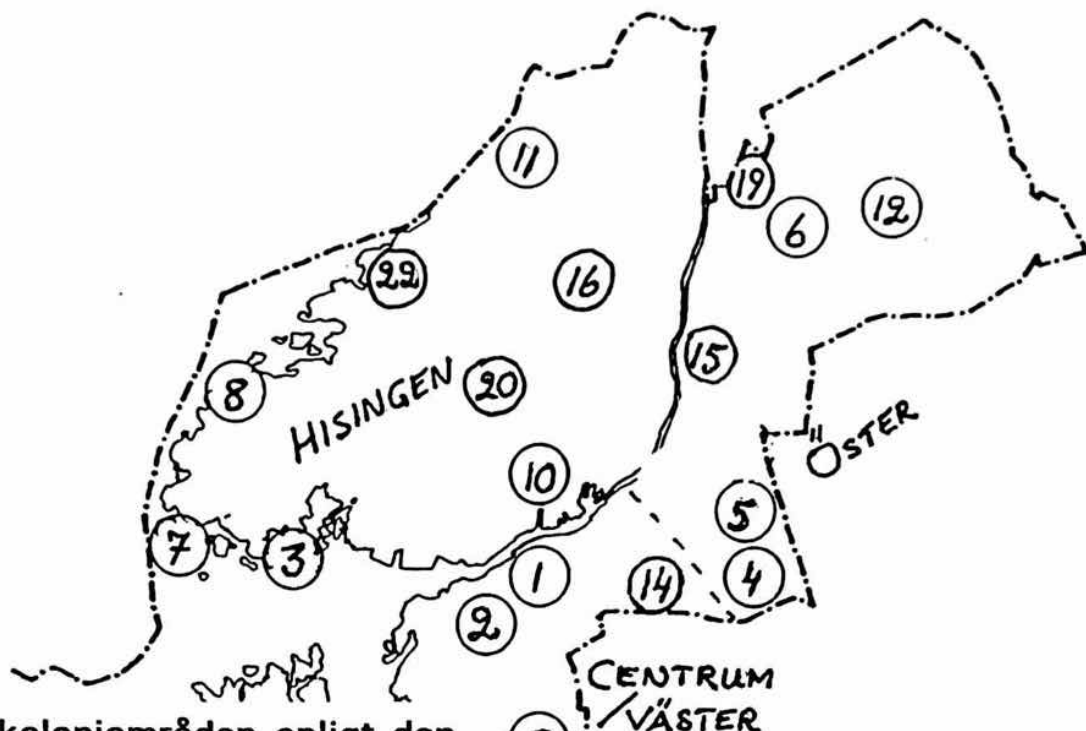
Var ligger kolonin ?

Änggården: Medicinareberget, Guldheden. 50 stugor.
Slottsskogen: Ekedalsgatan/Slottsskogsg. 154 st.
Torslanda: Skeppstadsholmen, Amhult. 123 st.
Delsjön: Brudaremossen, Delsjöreservatet. 155 st.
Torpa: vid Östra sjukhuset. 126 stugor.
Lärje Hed: Gråbovägen på vardera sidan. 146 st.
Stora Varholmen: båt från Hjuviks brygga. 86 st.
Lilleby: vid Sillvik. 127 stugor.
Välen: vid Näsetvägen, Hult. 329 stugor.
Lundby: vid Rambergsvallen. 51 stugor.
Gunneshöjden: Säve, Kongahällavägen. 200 stugor.
Sörbacken: Gråbovägen, International. 147 stugor.
Örgryte: Krokslätt, Helmutsgatan. 41 stugor.
Klaras Ängar: Kortedala, Gregorianska g. 17 st (-94)
Fagerdal: Hisings Kärra, Clareberg. 50 st (-94)
Billdal/Letsegården: Nya Säröleden, Askim. 62 st.
Fiskebäck: Intressefören. Ej beslutat läge. 25 medl.
Lövkojan: Lövgärdet, Angered. 64 stugor.
Klaremossa 2: Klaravägen, Hisingsparken. 29 st.
Ekåsen: Mölndal, Eken center, Sandsjöbacka. 33 st (-94)
Kallhed: Björlanda, Kippholmen. Intressefören. 24 medl.

Odlarföreningar:

Ringblomman: Burmas backe, Kortedala, ca 36 lotter.
Solgläntan: Hjällbo, ca 82 lotter.
Clareberg: Hisings Kärra, ca 46 lotter.

(Uppgifterna från december 1994)

FGK:s koloniområden enligt den nummerordning som de anslutits:

1. Änggården
2. Slottsskogen
3. Torslanda
4. Delsjön
5. Torpa
6. Lärje Hed
7. Stora Varholmen
8. Lilleby
9. Välen
10. Lundby
11. Gunnesby
12. Sörbacken
14. Örgryte
15. Klaras Ängar
16. Fagerdal
17. Billdal/Letsegården
18. Fiskebäck (intresseför.)
19. Lövkojan
20. Klaremosse 2
21. Ekåsen/Mölnadal
22. Kallheds ekokoloni (intr.för.)

FGK:s KRETSINDELNING:

CENTRUM/VÄSTER:

1. Änggården
2. Slottsskogen
9. Välen
14. Örgryte
17. Billdal/Letsegården
21. Ekåsen/Mölnadal

HISINGEN:

3. Torslanda
7. Stora Varholmen
8. Lilleby
10. Lundby
11. Gunnesby
16. Fagerdal
20. Klaremosse 2
22. Kallhed

ÖSTER:

4. Delsjön
5. Torpa
6. Lärje Hed
12. Sörbacken
19. Lövkojan
15. Klaras Ängar